

În paragraful precedent definind epocile succesivei formațiuni a teritoriului Muntean noi am conchis că deabia pe la 1270 după totala eclipsă a republicii Bărladului și Basarabiei ajunsesse până la gurile Dunării și talasurile mării

Apoi adaugă :

Ei bine ni se presintă aici ocasiunea de a confirma acea conchisă, resumând-o și complectând-o

Avem dară să vedem această chestiune „luând forma sa definitivă“ și aceasta nu în vol. al II cum ne spune prin un expedient momentan d. Hășdău, ci tot în „acest volum. „Forma sa definitivă, confirmată, resumată și „complectată“ este

De la 1210 până la 1270—1280 se execută cu incetul lățirea Basarabilor în direcțiunea Chiliei.

Dacă chestiune este sfârșită, dacă conchisia e formulată, dacă spaciul dintre 1270—1355 este determinat „arbitrar în volumul întâi,“ ce mai caută „mai la vale“ a autorului în vol. al II?

Cum rămâne cu acest „trei sute file săritor mai la vale“? Înțelegem ca d. Hășdău să nu-și cunoască nemuritoarea sa operă pe care au scris-o și o scrie ca articule de jurnal, fără nici o legătură, fiind eco credincios a tot ce auzea și aude în cursul zilei

trăgându-se din pagină în pagină și din coală în coală

la întâmplare cum ne spune d-sa însuși crezând că aceasta-i e de laudă; spunând în o pagină ceva pentru ca să se contrazică în cealaltă, luând pe toată lumea de marturi până și pe credinciosul d. Tocilescu. Dar nu înțelegem că după ce i se arată toate acestea să mai aibă curajul de a le susține alergând la tot felul de mijloace ce-l compromit și mai tare.

(Sfârșitul în numărul viitor.)

G. Panu.

Norocul din Roaring-Camp.

Novelă Californică de Bret-Harte.

Era mare neliniște în Roaring-Camp. Pricina nu putea să fie vre un duel; căci în anul 1850 asemenea întâmplări erau obicinuite și n'ar fi adunat toată colonia. Nu numai minele și gropile pentru căutarea aurului erau părăsite, dar chiar și „dugheana lui Tuttle“ își trimisese jucătorii de cărți, care — după cum vă aduceți aminte — își urmaseră jocul fără nici o turburare în zioa, în care Pete Franțuzul și Joe din Kanaka s'au impușcat unul pe altul peste masa de cărți în oada de dinainte. Tabăra întreagă era strinsă dinaintea unei colibe proaste la marginea din afară a îngrădirii. Conversația se făcea șoptind dar numele unei femei să repeșea adese — nume, cunoscut și prea cunoscut în tabără: „Cherokee Sal“ (Sarah din Ceroki).

Cu cât vom spune mai puțin de ea, cu atât mai bine. Era o femeie de rând și, mi-e teamă,

plină de păcate. Dar pe vremea aceea era singura femeie în Roaring-Camp și se afla tocmai atunci în poziția cea mai primejdioasă, în care mai ales i-ar fi trebuit ajutorul persoanelor de sexul ei. Desfrănată, căzută și înjosită, ea suferea martirul omenirii care este greu de suferit chiar când îl imblânzește compătimirea femească, dar acum era grozav în singurătatea ei. Blăstemul păcatului strămoșesc căzuse asupra-i în izolarea lui primitivă, care trebuie să fi făcut așa de spăimântătoare pedeapsa ăntăci greșeli a femeii. Poate era o parte a respălării pentru vina ei, că în momentul, în care avea cea mai mare trebuință de îngrijirea și delicateța propriului sex, nu întâlnea decât privirile cam desprețuitoare a consoților ei bărbătești. Cu toate acestea cred că unii din cei ce o priveau erau mișcați de suferințele ei. Sandy Tipton zicea, că tot e „cam greu pentru biata Sala“ și, gândindu-se la poziția ei, își înalță inima pentru un minut și uită, că ascunsese un as și doi valeți în mănecă.

Și este ușor de înțeles, că situația era în adevăr cu totul neobicinuită. De murit muriseră destui în Roaring-Camp; dar o naștere era lucru nou. Mulți oameni se depărtaseră din lagăr, odată pentru totdeauna și fără putință de a se mai întoarce vre odată; dar acum, se întâmpla pentru ăntăia oară, ca cineva să fie introdus *ab initio*. De aici mișcarea tuturor.

„Viră-te tu înlăuntru, Stumpy, zise un membru mai însemnat al obștiei, cunoscut sub numele de „Kentuckianul,“ unuia din cei ce căscău gura. „Du-te înlăuntru și vezi ce poți face. Tu ești pățit în trebi de aceste.“

Poate că alegerea era în adevăr nimerită.

Se zicea, că Stumpy fusese în alte zone capul a două familii. Și chiar nepăzirea unor formalități legale în această îndoire a legăturilor sociale fusese prilejul ce-l făcuse să vie ca să norocească Roaring-Camp—un asil pentru cei exilați—cu înfățișarea lui. Mulțimea aprobă alegerea și Stumpy fu destul de cumințe spre a se pleca majorității. Ușa se închise după chirurgul și mamosul improvisat, ear Roaring-Camp se așază înaintea colibei, fumând pipa și așteptând sfârșitul.

Adunarea era cam de-o sută de oameni. Unul sau doi fugiseră de sub brațul justiției; mai mulți erau criminali, toți fără vre un temei de moralitate. Fisicește ănsă nu aveau nici un semn de viața lor de mai înainte nici de caracterul lor. Talharul cel mai mare avea o fisionomie de Raphael, cu o imbelșngare de păr blond; Oakhurst, un jucător de cărți, avea fața melaucholică și trăsătura de gândiri transcendente a lui Hamlet; ear cel mai îndrăzneț dintre ei și cel mai cu sânge rece era deabia de 5 palme, avea un glas blând și apucături stingace și timide. Expresia de vagabonzi cu care se numeau era mai mult un nume pe dinafară, decât o definiție a firii lor. Poate că lagărul avea unele goluri în mădularele sale mai mici, în degete, urechi, ș. c. l., dar aceste mici lipsuri nu impuținau puterea totală. Cel mai țeapăn dintre ei avea numai trei degete la mâna dreaptă, cel mai bun vânător numai un ochiu.

Aceasta era înfățișarea fizică a oamenilor, care se așezaseră cu grămada în jurul colibei. Lagărul se afla într'o vale cu trei colțuri, așezată între două dealuri și un riu. Singura eșire era o cărare suișă peste virful unui deal, dinpotriva colibei, luminată acum de luna ce

tocmai resărea. Femeea cea bolnavă, de pe patul necioplit pe care zăcea ar fi putut vedea și ea cărarea cum șerpua în sus ca un fir de argint, până când se făcea nevăzută printre stele.

Un foc de crăci mărunte și uscate de molif da în adevăr un aer de intimitate. Inacetul cu inacetul oamenii își venire în fire și se întoarseră la ușurința lor obicinuită. Incepură a face prinsori, de va ești bine sau rău. Trei contra cinci, că „Sal nu va da pelea popii,“ ba chiar că va trăi copilul; apoi prinsori de alătura pentru sexul ființei așteptate și pentru colorarea ochilor și a părului. În mijlocul discuțiilor vii se auzi un glas din partea celor ce erau mai lângă ușă, și toată grămada să oprî ascultând. Deasupra freamătului și oftatului brazilor, deasupra riului vijiiind și a pocnirii flăcărilor se ridică un țipet ascuțit și văitător—fără asemănare cu țipetele ce se auziseră până atunci în lagăr. Brazilii își opriră oftatul, riul vijiiitul și flacăra pocnitul. Părea că însuși natura sta locului pentru a asculta.

Oa un singur om tabăra sări pe picioare. Unii propuseră să se facă foc de artificii cu un butoiș de prav de pușcă; însă în privirea poziției în care se afla muma, să resgândiră și sloboziră numai câte-va revolve. Căci poate din nedibăcia artei chirurgicale din lagăr, sau poate din vre o altă pricină biata „Cherokee Sal“ să vedea a fi pe sfârșite. În vreme de o oară se urcase, pentru a zice așa, pe cărarea cea aspră care ducea spre stele și părăsise Roaring-Camp și păcatele și miseria. Nu cred, că această știre să fi mișcat prea mult pe oamenii din grămadă, afară numai în ceea ce privea soarta nesigură a copilului. „Oare va pute să trăească?,“ întrebare pe Stumpy. Res-

punsul era induios. Singura ființă care mai era în lagăr de sexul și de poziția maternă a Sarei din Cherokee, era o măgăriță. Cine știe, dacă era bună pentru slujba ce se cerea de la ea; dar se făcu încercarea — încercare mai puțin problematică și tot așa de isbită ca și antica îngrijire, de care avură parte Romulus și Remus.

După o altă jumătate de oară, isprăvinduse aceste trebi, se deschise ușa și mulțimea, care în așteptare timidă se și așezase în rând regulat, intră în colibă unul după altul. Lângă scândurile patului, pe care sub țolul de lână se desemna figura mumei în linii iușepenite, se afla o masă de brad. Pe ea era pusă o lădiță de luminări și în lădiță zăcea, învălit într'un flanel stacoșiu, cel din urmă venetic din Roaring Camp. Lângă lădița era o pălărie. Scopul ei se văzu îndată. „Domnii mei“ zise Stumpy cu o curioasă amestecare de autoritate și de politeță, „domnii mei, veți ave bunăta de a intra pe ușa de dinaintea, pe urmă a trece în jurul mesei și e ești pe ușa din dos.“ De cum-va dorește cine-va a lăsa ceva pentru acest copil serman, este aici o pălărie la îndemână. „Cel de'ntăi din mulțime intră cu pălăria pe cap; privind în juru-i scoase pălăria și dădu astfel fără a ști, o pildă deaproapelui său. În comunități de acest fel faptele bune și rele sunt molipsitoare. Cum trecea procesiunea, se auzeau observări—critice, care poate erau adresate lui Stumpy, în calitate de maestru de ceremonie. „Acesta e?“ — „Al dracului de mititel!“ — „Deabia o leacă de vâpsea roșie!“ — „Nu-i mai mare decât un revolver!“ — Tot așa de caracteristice erau și darurile din pălărie. O tabachere de argint; un dublon; un revolver de marină cu argint

pe plesele; o bucată de aur; o batistă de dame foarte frumos cusută (de la jucătorul de cărți Oakhurst); un ac de diamant; un inel de diamant (dat în urma acului și cu observația dăruitorului, „că nu vrea să fie bătut cu acul și-l bate cu un atout“) o praștie; o biblie (dăruitorul a rămas necunoscut); un pinten de aur; o linguriță de argint (spre părerea mea de rău inițialele săpate în ea nu se potriveau cu numele dăruitorului); o păreche de foarfeci chirurgice; o lanțetă; o bancnotă engleză de 5 livre și vre o sută de dolari în bani mărunți de aur și de argint. În timpul acestei procesiuni Stumpy păstră o tăcere tot așa de neclintită, ca și moarta de-a stînga lui, și o serioșitate tot așa de adîncă, ca și noul născut de-a dreapta.

O întămplare intrerupse monotonia acestei deșanțate procesiuni. Tocmai cînd se pleca Kentuckianul cu un fel de curiositate peste lada de luminări pipăind cu mîna, copilul se întoarse și cu o mișcare convulsivă îi apucă degetul și i-l ținu un moment. Kentuckianul se oprî pe loc, cu un aer stupid și confuz. Ceva ca o roșeală încercă a se așeza pe obrazul său prigonit de vremuri. „Al dracului broscoiu!“ zise el, desfăcîndu-și degetul, poate cu mai multă blîndeță și îngrijire, decît ar fi crezut cineva. Eșînd din odac, ținea degetul cam deslipit de celelalte și-l examina cu luare aminte. Asta îl făcu să mai zică vorba originală, cu care numise copilul, parcă i părea bine de repetiție. „Șugnea cu degetul meu,“ zise îndreptat cîtră Tipton și țînînd sus madularul cel interesant „al dracului broscoiu!“

Se făcură 4 oare pînă ce se liniști lagărul. O lumină ardea în coliba, unde ședea pazitorii; căci Stumpy nu se culcă în noaptea a-

ceea. Dar nici Kentuckianul. Acesta se puse pe bîut și vorbea cu mulțămire de experiența lui, sfîrșînd totdeauna cu aceea injurare a „broscoiului.“ Părea că se apără prin acest cuvînt de ori ce imputare de sentimentalism. Căci Kentuckianul avea slăbăciunile sexului frumos. După ce se culcaseră ceilalți, el se coborî înțîci spre malul riului și începî să mediteze fluierînd. Pe urmă se duse pe ripă în sus, pe dinaintea colibeii tot fluierînd cu o nepăsare demonstrativă. La bradul cel înalt se oprî, își întoarse pasul și ear trecî pe dinaintea colibeii. La jumătatea drumului spre malul din jos se oprî din nou; apoi se întoarse și bătî la ușă — Stumpy o deschise. „Cum merge?“ zise Kentuckianul, ațintîndu-și privirile peste Stumpy spre lada de luminări. „Nu-i nimic?“ — „Nimic.“ Se făcu o pauză — o pauză cam silită — Stumpy sta tot în ușă. Kentuckianul își luă refugiul la degetul său, pe care îl întinse lui Stampy. „Șugnea cu el, broscoiul dracului!“ zise el și se retrase.

A doua zi Cherokee Sal s'a înmormîntat, simplu, țerănește, cum nici nu se putea altfel în Roaring-Camp. După ce i se afundă trupul în coasta dealului, se convocă o adunare regulată a lagărului spre a se chibzî, ce ar fi de făcut cu copilul rămas. Se luă cu entuziasm hotărîrea unanimă de a-l adopta. Dar o desbatere vie se încinse asupra modului și asupra putînței de a îngriji pentru trebuințele lui. E vrednic de însemnat, că în discuție nu se amesteca nici una din acele personalități brutale cu care de altmîntrelea se desbăteau întrebările comune în Roaring-Camp, Tipton propuse de a se trîmite copilul la Red-Dog — o depărtare de cîte-va poști, — unde i se putea găsi o îngrijire femească. Însă nefericita

propunere intimpină o opoziție violentă și generală. Era lucru văzut, că nici un proiect pe baza depărtării noului venit nu se pute susține. „Și apoi,” zicea Tom Ryder, „Golani din Red-Dog ni l’ar schimba și ne-ar trimite in locu-i te miri ce corcitură.” Neincrederea in onestitatea altor colonii predomină in Roaring-Camp ca și aiurea.

Și introducerea unei îngrijiri femești in lagăr fù combătută. Se susținù, că nici o femeie cinstită nu s’ar pute indupleca să se așeze in Roaring-Camp, și oratorul insistă cu tărie, că „nu le mai trebuie femei de alt soi.” Această alusie crudă la reposata mumă, ori cât de aspră ar părè, era cea de’ntei incercare cam silltă in sensul bunei cuviinți—cei de’ntei simptom de renaștere a coloniei. Stumpy nu făcù nici o propunere. Poate un fel de delicatețã il oprea de a se amesteca in alegerea succesurului sêu eventual. Dar când fù întrebat, își dete foarte hotărît opinia sa, că el și „Jinny”—suspomenitul animal sugător—vor fi in stare a crește copilul. Era ceva original, independent și eroic in acest plan și de aceea plăcù taberei. Stumpy fù mântuit. Unele lucruri furè comandate in Sacramento. „Ascultă,” zise casierul punënd o pungă cu prav aur in mâna curierului, „ce vei găsi mai buu—dautele, știi, și farbalale; să iee dracu prețurile!”

E greu de crezut, dar copilul prosperă. Poate clima întăritoare a dealurilor i-a fost o despăgubire pentru lipsurile materiale. Natura luă copilul la sinul ei cel plin. In atmosfera fină a munților Sierrei—acea atmosferă cu mirosurile balsamice ce-ți deșteaptă mințile, acel cordial eteric care întărește nervii și-i dispune totodată la veselie—copilul va fi gă-

sit hrana lui potrivită sau vre-o fină acțiune chimică care prefăcea laptele măgăriței in var și fosfor. Stumpy era de părere, că laptele și îngrijirea cea bună făceau toate. „Eu și cu măgărița,” zicea el „i-am fost tată și mamă.” Și apoi adaogi, adresându-se cătră bucățica de om dinaintea lui, „cred, că nu vei face nici odată pe trădătorul împotriva noastră.”

Când copilul ajunsese a fi de o lună, se simți trebuința de a-i da un nume. Până atunci era obștește cunoscut sub numele de „iedul”, „băiatul lui Stumpy” și chiar, după expresia lingușitoare a Kentuckianului, de „broscoiul dracului”. Dar aceste apelative părură prea nehotărîte și neajungătoare și furè părăsite in sfârșit sub o altă iniuriere. Jucătorii de cărți și aventurierii sunt mai totdeauna superstițioși, și Oakhurn declară intr’o zi, că copilul a adus „norocul” in Roaring-Camp. Sigur eră că in timpurile din urmă coloniștii făcuserè mai multe întreprinderi isbutite. *Norocul* fu numele, asupra căruia se unirè toți, dându-i pronumele *Tommy* spre mai mare comoditate. Nici o alusie nu se făcù la maică-sa, și tatăl era necunoscut. „E mai binc,” zicea filosoficul Oakhurn, „când se incepe jocul cu cărți nouë. Numiți-l „Noroc” și dați-i „o mână de ajutor pe drum.” Prin urmare se hotărî o zi pentru botezul lui Ce se așteptă de la o asemenea ceremonie, își poate inchipul cetitorul, care își va fi făcut o idee de ușurința și de lipsa simțirilor evlavioase in Roaring-Camp. Măestrul de ceremonie era uuul „Boston”, un caraghios cunoscut, și mai toți așteptau cu ocazia aceasta cea mai hazlie petrecere. Acest satiric de spirit se pregătise două zile pentru o parodie burlescă a ceremoniei bisericesti împă-

nată cu alusii locale. Chorul era bine dăscălit și Sandy Tipon avea se fie nașul. Ânsă după ce procesiunea ajunsese cu musică și steaguri în pădure și se așeză copilul dinaintea unui altar imitat, Stumpy eși înaintea mulțimei ce aștepta „Nu e felul meu, fraților, de a vă strica o șagă,” zise el foarte tare și serios cu toată statura lui cea mică, uitându-se în fie-care față din jurul lui, „dar parcă-mi spune ceva, că nu-i tocmai bine ce facem noi acum. E rușine dinaintea copilului acestuia să-i jucăm o șagă pe care el nu o pricepe; și dacă tot are să-i fie unul naș, apoi aș vrea să știu, cine are mai mult drept decât mine.” Tăcere urma cuvintelor lui Stumpy. Fie zis spre onoarea tuturor humoristilor, cel de'ntăi care recunoscu dreptatea cuvântului, fu însuși satiricul, care își vèzù astfel gluma stricată.

„Ânse”, se grăbi a zice Stumpy, urmărindu-și biruința „ne-am adunat la un botez, și botezul să-l avem. „Te proclam, Toma Noroc, conform legilor Statelor Unite și a Statului California. Așa să-mi ajute Dumnezeu!” Pentru întâia oară numele lui D-zeu fu pronunțat în lagăr fără profanare, forma botezului era poate în sine mai de ris, de cât cea închipuită de satiricul Boston. Inse — lucru straniu—nimene nu o simți și nimeni nu rise. „Tommy” fu botezat cu aceeași serioșitate ca și într'un locaș creștin, și țipă și fu liniștit în toată forma obicinuită.

Și astfel începù renașterea coloniei Roaring Camp. Mai pe nesimțite se introduse o schimbare după alta. Coliba destinată lui „Tommy Noroc” sau „Norocului”, cum se numea mai adese ori arată cele de'ntăi urme a le îndreptării. Se ținea curată cu multă

ingrijire și era văruiată. Apoi fu inzestrată cu dușamele, ornamente și tapete. Leagănul de lemn de trandafir—adus cale de trei-zeci de poști pe spinarea unui catâr — în felul cum se exprima Stumpy, „omorise celelalte mobile”. În acest chip renoirea mobilierului și vestmintelor coloniei ajunsese a fi o necesitate. Oamenii, care luaseră obiceiul de a intră din când în când la Stumpy și a vedè cum se află Norocul, păreau a înțelege însemnatatea schimbării și în apărarea intereselor sale—concurentul lui Stumpy din „dughena lui Tuttle” începù a intraduce covoare și oglinzi. Reflexul acestora asupra infățșării din afară a membrilor comunei produse o deprindere mai îngrijită la curățenie. Pe lângă aceste Stumpy făcù un fel de carantină pentru cei ce pretindeau la onoarea și la privilegiul de a purta „Norocul” în brațe. A fost o vătămăre crudă pentru Kentuckianul—care în neingrijirea unei naturi generoase și după traiul grănicerilor începuse a privi toate veștmintele ca un fel de a doua piele ce rămănea să se despoaie de la sine ca pielea șerpelui, că i se refusă acel privilegiu din oare care motiv de precauțiune. Ânsă așa de puternică fu inriurirea noiei măsurii, în cât Kentuckianul în urme ei se arătă regulat în fie-care după-ameazi cu o cămeșă curată și cu o față spălată până ce strălucea.

Dar apoi nici măsurile sanitare morale și sociale nu fură uitate. Tommy, despre care se presupunea că își petrece toată viața într'o neîntreruptă încercare de a se *odihni*, trebuia să nu fie supărat priu nici un fel de larmă. Urletul și strigătele, prin care lagărul își căștigase nefericitul seu nume de Roaring-

Camp, nu mai erau îngăduite în apropierea colibeii lui Stumpy. Oamenii vorbeau șoptind, sau fumeau cu gravitate indiană. Injurăturile fură pe tăcute părăsite în acest sanctuar; un fel de interjecțiune, care până atunci era foarte populară, adică „dă la dracu norocul“ și „afurisit noroc“ nu se mai auză în tot lagărul, fiind că părea a fi câștigat o nouă relație personală. Musica vocală nu era oprită, fiindcă se credea, că are efect bun pentru liniștirea și imblănzirea copilului, și un cântec cântat de John Orlogșif, un matelot englez din Coloniile Australice a le Majestății Sale, deveni de-a dreptul popular ca cântec de leagăn. Era o poveste duioasă despre faptele corăbiei „Arethuza, 74 de tunuri“, într'un tenor cam nădușit, cu o cadență lungă la refrenul fie-cărui vers „pe bo-o-o-rdul Arctuzei.“ Era o adevărată priveliște, când ținea John Norocul în brațe, cum se legănă de la o parte la alta, parc'ar fi fost mișcat de corabie, și cum își murmură cântecul sen de mare. Fie prin felul deosebit, cu care legănă John, fie prin lungimea cântecului—care avea 90 de stanțe și se urma cu intenție conștiincioasă până la amaricul sfârșit—cântarea de leagăn producea totdeauna efectul dorit. La asemenea ocazii barbații se culcau de-a lungul sub copaci, vara în linul amurg al sărei, fumându-și pipele și sorbind sonurile melodioase! „Această specie de istorii“, zicea Cockney Simmons, stând pe gânduri și sprijinindu-se pe coaste, „e ceva divin“. Își aducea aminte de Greenwich.

În lungile zile de vară Tommy de obicei era purtat sus la ripă, de unde veneau comoarele de aur ale Roaring-Campului Acolo

se așterneă un covor peste craci de brad și copilul ședea întins, pe când oamenii lucrau jos la gropi. Pe urmă ce încercare a împodobi acel leagăn improvisat cu flori și cu ierburi mirositoare, și regulat aduceă unul sau altul un buchet de anghiolita, de afalee sau de mariposa multicoloră. Deodată simțiseră, că este frumuseță și însemnată în aceste lucruri mici, pe care atâta vreme le călcau sub picioare fără a le băga în seamă. O bucată de mica sclipitoare, o frântură de cuarț vărgat, o cremene lucie din albia riului păreau frumoase înaintea ochilor astfel deprinși și ageriți și se puneau totdeauna la o parte pentru „Noroc“. Cu surprindere văzură câte comoare erau în păduri și pe dealuri, „de care Tommy avea trebuință.“ Incunjurat de jucării, precum nu le a mai avut nici un copil, Tommy trebui să credem că era mulțumit. Și în adevăr copilul părea blând și fericit, deși avea un aer de seriozitate și o lumină gânditoare, ce strălucea din ochii sei rotunzi și verzi, și prin care Stumpy se simțea une ori neliniștit.

Mă opresc de a citi toate exemplele despre inteligența lui, care din nefericire se razimă numai pe spusa unor amici părtinitori. Unele din ele nu erau lipsite de oare care coloare de superstiție. „Tocmai mă sueam pe colină“, zicea într'o zi Kentuckianul, de abea resuflând de mișcat ce era „și să mă ia naiba, dacă nu vorbea cu o coșofană, ce-i ședea în poale. Erau așa de împrieteniți unul cu altul, ca doi cumetri, și se ciuguleau ca niște vrăbii la cireșe.“ Dar fie că se vărea pînă la craci de brad, sau că zăcea a le ne pe spate și clipea la frunzișul deasupra capului său, lui îi cântau păsările, lui îi vor-

bea veverița, lui îi miroseau florile; natura îi era doica și prietenă de joc. Pentru el firea slobozea prin franze săgețile de aur ale soarelui ce îi cădeau așa de aproape în căt umblă să le prinză cu mâna; ea îi trimcea zefirii vagabunzi, ca să-i aducă balsamul laturului și al gomului plin de rășină; lui îi dădeau brazii cei înalți din cap ca să-l adoarmă cu iubire, bondarii băzăleau și cioarele cântau cântecele de somn cu isonul lor monoton.

Aceasta fu vara cea de aur în Roaring-Camp. Erau timpuri netede—și *Norocul* era cu ele. Minele dăduse o producțiune enormă. Lagărul era gelos de privilegiile sale și se uită la străini cu ochi de neîncredere. Colonizarea era încurajată, și pentru a face izolarea lor mai desăvârșită, cumpărare în toată forma pământul de amândouă laturile a le celor două dealuri. Aceasta și reputația unei deosebite dibăcii la întrebuintarea revolverului le păstră singuratatea neatinsă. „Curierul”—singura legătură cu lumea din afară—spunea uneori povești minunate despre lagărul lor. Zicea spre pildă: „Colo sus în Roaring au o uliță, care întrece toate ulițele din Red Dog. Jur împrejurul caselor au tufiguri și straturi cu flori; și apoi se spală de două ori pe zi. Țânsă sunt grozav de selbatici în contra străinilor și se închină la un copil de Indian.”

(Va urma.)

T.

Cugetari asupra limbei Române.

(Urmare și sfârșit.)

II.

Timpurile au schimbat. Pe cât Românii erau odată blânzi, moderați în reformele lor, pe atât au devenit îndrăzneți, radicali, în zilele noastre. În limbă, ei represintă, ca într'o oglindă, și prin prescurtare, ideile de grabnic progres cu care au prefăcut multe alte lucruri rumpând cu trecutul, aruncând tradiția, imprimând totul de la civilizații străine. Tactul măsura, apărând ca niște simțimente regrade, au făcut parte din vechiturile disprețuite, și nu am avut, în toate părțile, decât exemple de cutezare și de sgomotoase schimbări.

Această perioadă de reformare, deși a izbucnit de-odată, și ori cât a părut de neprevăzută, a avut Țânsă întâmplări pregătitoare, și ca semne de prevestire; ideile liberale din 89 și cărțile franceze care, inriurind asupra Europei întregi, străbăteau până la Dunărea, și lasau urme în societatea noastră; revoluția lui Tudor Vladimirescu care se încerca a deștepta spiritul național și a revindeca drepturile pierdute; — gustul literilor care se manifesta la începutul secolului în un mare număr de poeți, Conachi, Tăutu, Beldiman, Pogor, Bălșucă și alții încă, dintre care unii traduceau *Henriada* și tragediile lui Voltaire; — aspirările junilor studenți care începuseră a se întoarce în țară aducând cu dănsii lumini culese din universitățile străine;—ideea de a face din limbă un instrument de regenerare politică care, pornită din Transilvania avea